

Santa Caterina, al servei de la memòria

Aquest estiu han començat les visites guiades al conjunt de Santa Caterina, seu de la Generalitat a Girona. Amb aquesta iniciativa culmina el procés de rehabilitació de l'antic hospital, situat al centre de la ciutat, i que des del segle XVII ha esdevingut una peça clau de la memòria urbana i sentimental dels gironins. El 2004, amb el tancament i trasllat dels serveis hospitalaris a Salt, començaren les obres de rehabilitació i ampliació de la seu del nostre govern a la ciutat. Quedava, però, una darrera fita, no menys important: el retorn de l'edifici als ciutadans per a la seva memòria personal, més enllà de l'impecable escenari administratiu que com a gironins ens mereixem.

L'Hospital de Santa Caterina es començà a construir durant la segona meitat del segle XVII, finançat pels ciutadans i l'Església. Va ser inaugurat el 1679 i va esdevenir el nucli d'un conjunt assistencial que incloïa també la Casa de Convalescència i l'Hospici. El complex va créixer al llarg del segle XVIII a intramurs, però a l'extrem més allunyat de la ciutat, a tocar el baluard de Santa Clara, entre horts i convents, travessant el riu, en el que, el segle següent, esdevindria el primer exemple de la ciutat.

Visites guiades, des del present cap al passat

Allà dins i allà sota, l'arquitectura ha esdevingut arquetip de la memòria de moltes històries, principis i finals de moltes vides, la memòria de tot un barri que nasqué i morí sota un espai que avui és plaça i aparcament. La farmàcia més antiga d'Europa a l'edifici civil barroc més imponent de la ciutat, amb el pati de les magnòlies i els esgrafiats noucentistes de Josep M. Busquets. L'escalinata que conduïa cap a l'esperança i la incertesa. La gesta heroica dels gironins fixada en el quadre *El Gran Dia de Girona*. L'escultura *El tors de Venus*, bellesa sublim per a una institució dedicada a sanar el cos i l'ànima i, finalment o potser al principi, la muralla, cloent la ciutat amb tota la seva prosperitat i misèria. Tot hi és i tot s'explica, des del present incert cap a un passat heroic i miserable, fet de pedra i memòria, que avui esdevé cultura.

Amb els anys, l'Hospital havia de protagonitzar una nova centralitat. La ciutat traspassà el riu, la muralla esdevingué Gran Via i el conjunt assistencial seguí desenvolupant les seves funcions en un context urbà transformat. El pas del temps, la decadència de les construccions i sobretot l'obsolescència de l'equipament sanitari portaren a plantejar el tancament i canvi d'ús del conjunt de Santa Caterina.

L'any 2003 el projecte ja tenia arquitectes. El concurs d'arquitectura fou guanyat per l'equip d'arquitectes Fuses-Viader, tal com ja vàrem explicar en aquesta revista (núm. 220, set-oct. 2003 p. 8). S'intervenïa sobre un Bé Cultural d'Interès Nacional que ens parla d'un moment històric en què la ciutat floria amb nous equipaments en el context de la Catalunya del barroc. El seu valor afegit es desplega precisament ara, en l'evocació que s'aconsegueix en recuperar la memòria d'aquells espais amb les visites guiades per a tothom. No es tracta d'un relat històric nostàlgic sinó de poder trepitjar i entendre aquells escenaris que foren gresol de solidaritat, un esperit de servei al qual, malgrat les aspres circumstàncies actuals, els nous estadants no volen renunciar.